LAURENTI LEGATI AGRIOMELEIS AUT IN SILUESTRE POMORUM GENUS...

Lorenzo Legati

Argumentum.

Obaris, & Achras Arcades Panos, & Melidis filij, quantum forma præstantes, tantum moribus intractabiles ab omnibus ferè pastoribus odio habebantur. Cum ideò in Lycæorum festo, cuius curam habebant, victimam deligendam Oporaci mandassent, & hæc in pompa solemni aufugisset, ministrumq; propterea sacrificandum proposuissent, in ipsos impetum turba fecit, & in fugam compulsos persequi non destitit, donec Onchnen, & Arien vicini luci Nymphas obuias habuerunt. Istæ gemellos, quorum specie dudum ardebant, complexæ, cum expirare vidissent, extremo dolore percitæ secum in duas Arbores conuersæ sunt, ità vt ex Achrade, & Onchne Pyraster, ex Sobari, & Arie Sorbus, cuius species est Aria, prodierint. Turbæ ad euentum obstupescentes in tot siluestrium Pomorum Arbores & ipsæ mutatæ sunt. Magis conspicuæ Malus siluestris, in quam transformatus est Oporax, & Arbutus, quam integrauit Comarus Oporacis frater. Filij fuerunt Phylli Centauri, & Symmelidis Nymphæ Phthioticæ, quæ mortem Phylli deflens, in Amamelidem transmutata est. Ita Pyrenen persecutus Cratægus Satyrus in Diospyron mutari vidit, & ipse in Arborem sui nominis conuersus est. Obiter Melidis in Pomum domesticam metamorphosis adducta.

Quem

QVem numeris aquas, &, dum mihi terminat horas,
PETRE, vides HORAS perpetuare tuas;
Non semper generum species conspexit easdem.
Phœbus, sit quamuis id, quod is ante fuit.
Quæ tibi, quaque sibi cingit modo Laurea frontem,
Hanc olim Nympham vidit, & arsit amans.
Est Lotus Dryope, Flos est Hyacinthus, & Aiax,
Et Clytie, & Smilax; Phyllis, Atysquè virent.
Quot regnum Iunonis habet! quot cærula Doris!
Quot Rhea, quos dudum fama fuisse viras!
Res notæ, vt quotquot sublimi carmine panxit
Ille, Tomitanâ qui fletit exul humo;
Quive quadragenos MVSARVM nomine Libros
Edidit, & Naso est, Vrbs Rhodigina, tuus.
Non tamen his fautor detexuit omnia Titan,
Quæ sub mutatâ fronte videre licet.
Sunt ex his pariter quæ, alys incognita, noui,
Et tantùm Musis pandit Apollo meis.
Et nostras subit ille fibras; Atri, *atque* Cydones
Quid moda sint iuuenes, illo agitante, scio.
Tu quoque scis mecum, Vatum ter culte MINOTI,
Tu, qui non rarò pagina nostra probas.
Et pariter nosces quid sit Nea, *quidue* Sorores,
Quas transformatrix nostra Thalia canit.
Sed te scire prius volo quæ mihi nuper Apollo
Parrhasio quondam prodidit acta solo.
Nam memini, cùm iam pensassem nocte silenti
Quantus Amicorum debitor ipse forem:
Præsertimque tui, qui multo carmine, & alto
Extuleras nomen vel super astra meum:

Tu, mihi; quæ, Tyberis Phœbumque, Iouemq; *secutus,*
Ponxisti sacro carmine culta, dicans:
Atque ideò tantis agitassem quomodo possem
Muneribus gratâ pendere mente vices:
Versassemquè mihi meritis æqualia tantis
Non factum Aonidum suppeditare chorum;
Languida furtiuus serpsit per lumina somnus
Tam lenis, vt tenuis vix foret ille quies.
Tunc mihi, nec fallor, quanquam maiora relatu
Nunc repetam, atque ideò non habitura fidem:
Tunc, inquam, ante oculos Phœbi mihi fulsit imago
Laurigeram ambrosio mollis odore comam.
Qualis ad Eurotam Lauros ediscere iussit
Quæ cecinit solo carmina digna Ioue:
Talis adesse mihi visus: Chelys aurea secum,
Ducere ceu Musas ad noua metra velit.
Cùm mihi: te, pariter, qui nostras excolis artes,
Et tibi in his nullus res odiosa labor:
Te volo participem quorum suppressor adusque
Ipse fui; per me prodigiosa scies.
Prodigiosa canam, quæ non præceptor amorum,
Et qua transformans corpora nemo canit.
Sic ait, & citharam cum iam pulsaret, vt illi
Accineret, varium hoc est modulatus epos.
Nympharum Inachidum MELIS pulcherrima (dixit)
Semifero pecudum MELIS amata Deo:
Lasciuo de Pane tulit compressa gemellos,
(Nam Calamus Syrinx, & Pitys Arbor erat.)
Alter ACHRAS, SORBARIS fuit alter, MELIDI formâ,
Et morum similes asperitate patri.
Sic, si formo bonum est, fuerant exemplar vt istæ
Sunt bona mixta malis, sunt mala mixta bonis.
Creuerunt, quorumquè parens est numen agreste,
Ante alios pecorum diues vterque fuit.

Vt

Vt siquidem efferrent patrimonia dītia natos,
Sat pecudes poterat multiplicare pater.
Hinc illis turbas pastorum cessit in omnes
Primatus, quos tunc Arcas alebat humus.
In geminis vultûs laudabat quisque decorem,
More rudes nimium, vel reprobanda, probans.
Talis enim ruditas erat, & petulantia fratrum,
Vt vel vix posset quisque placere sibi.
Non itaq. armentis vigilant communibus ambo;
Distinguit studium rusticitate pares.
Aucupio SOBARIS gaudebat, & ACHRADA traxit
Indiuisorum cura proterua gregum.
Dumq; is captat aues, escuratque, cibatq; frequentes,
Atque hanc inconstans temnit, abhincque probat:.
Centum pastores praponit ouilibus iste,
Et modo præpositis sufficit inde nouos.
Nemo, quantumuis satagens, satis egerat illis,
Pro benè patratis traxerat imo probra.
Haud ideò patuit totâ Nonacride terrâ,
Cui nusquam Iuuenes causa odiosa forent.
Nam placet vt fasces, animos irritat agrestes
Intractabilitas intoleranda duûm.
Adde quod interdum & factis lasere ministros,
Ipsaque sedulitas verbera sæpe tulit.
In lasis mos ille truces exuscitat iras,
Vindictaque animum quenque agitare facit.
Et, nisi quod culti cohibet reuerentia Panos,
Vindex de geminis vltio sumpta foret.
Obtulit at tempus sors improuisa secundum,
Quo fratrum fastûs detumuisse datum est.
Festa dies aderat, Pani quâ sacra Luperco
Facta, Lycaus vbi mons adit astra iugis.
Pana lupos abigat Pastorum turba precatur,
Defendatque greges, multiplicetque petit.

Instituit Rex ille ferus; quem vidimus olim
Infantum carnes apposuisse Ioui.
Quique Thyestaas humano sanguine cœnas
Exemplo docuit triste madere suo:
Vnde luit meritas tanto pro crimine pœnas
Prima famescentis cùm tulit ora lupi.
Nec iuuit quod & ipse Ioui prior hisce litasset,
Qua gens ad pecoris transtulit illa Deum,
Exul & Euander Latias traduxit in oras,
Et statuit nudus sacra Lupercus agat.
Cura fuit Fratrum celebrare Lycaa parenti;
A quo semideum se vel vterque putat.
Victima siue canis cecidisse solebat ad aram,
Siue procax hircus; candida siue capra.
Seligat hanc igitur solers mandatur OPORAX,
Quo nec tunc iuuenum firmior alter erat:
Robustum fratri COMARVM ni forsitan aques,
Cui Trachyn fortes pascit opima greges.
Seù liquidam nudare Palen, seù fundere cæstus
Esset opus, semper victor vterque fuit.
Nec mirum, siquando soles natura parentum
Diffundi, & soboli participata viget.
Centaurus Phyllos *celeberrimus hos, & Oreas*
SYMMELIS Phthijs progenuere iugis.
Hos memorare placet, namque hinc Phyllæus *Apollo*
Dictus ego, & Phyllus *Thessala grata mihi est.*
Nam genus antiquo Phyllos *qui traxit ab* Orneo,
Ingentes Orni *spicula cuius erant:*
Cum sæuos Lapithas fregisset Marte cruento,
Dux vbi semiuirûm semiuir ipse foret:
Atque triumphator patrium remearet in Ossam,
Ichnæa Eurypyli fessus ad arua stetit.
Vulnereque accepto, fureret cùm fortis in hostes,
(Quod Chironis Aui non bene clausit opus.)

Con-

Concidit hic, abitumque animæ laxauit acerbum
Triste recrudescens plaga labore via.
Sicque cadens inter quæsitas sanguine palmas
Par victis victor conditione fuit.
Atque sepultus ibi, Phylli *memorabile nomen*
Illius in nomen fecit abire loci.
Nam, quem Phyllalium *cum tum dixère priores,*
Hunc Phyllon *voluit dicere Phthia Thetis.*
Hicque sacro Daphnone mihi, temploque dicato
Deucalionæi me coluère diu.
Hinc data Phyllæi *mihi nomina, vt inclyta* Phylli
Gloria stet semper, sitque coæua mihi.
Quodque magis mirere, velut venerata sepulcrum,
Orta ibi stirps Phylli *nomine quaque sonat.*
Phillon *vtrumq; prius natum hic, quod Graia vocaret*
Ἀῤῥωπς ora γόνον, θηλυγόνον φύτον.
Namque vbi Phyllorum *sunt mas, & fœmina; ab alio*
Ducit fœmellas fœmina, masque mares.
Quin & cum primum non essent cognita Phylla,
Mutatum Phylli *corpus in illa ratum est.*
Hancque fidem fecit, maribus quod mascula Phylla
Dant ortum, vt genuit Phyllos *& ipse mares.*
At cum Phyllon *ibi, quod λινόζωστον habetur,*
Prodierit, Latij fœmineumque vocant:
Et quia Diuorum retulit nemo illa patrasse,
Nec cui cuncta patent, hæc patuere mihi:
Hæc tibi si quisquam narrabit, Mythica credes,
Nam si vera forent, hæc mihi nota forent.
Phyllida *vt in plantam si te migrasse docebit*
Pelignus Vates, ἀξιόπιστος erit.
Phyllida, *quæ postquam viguit nouâ in Arbore,* Phylli
Ad bustum pariter multiplicata viret.
Phillyreamq; *illic,* Philyram, Philyceṅq; *frequentem*
Nacta, simul tumulo stemma virendo facit.

 Nec

Nec deerat φιλλὰς, quem tu pro Subere sumis,
Cùm BONCOMPAGNO, Graia, probante, canis.
Illic Phellodrys *fuerat,* Phellandryon *illic,*
Quaque sepulcrali facta corona solo.
Defuit vna virens alibi φιλόφιλλος Oreas,
Cum Comaro *fratrem quæ tibi, Phylle, tulit;*
Ossa siquidem quæ verticis alta colebat,
Phylli *obitum in patrio nouerat vsque iugo:*
Atque ideò tantis est pressa doloribus, vt vix
Quiuerit hac patriâ paucula voce queri.
Φίλτατε Φύλλε κέη νίκη ὑποταχθὲν ἐν αὐτῇ,
Νικάτωρ νικῶν, πρόσθε βοσπαῖα θανών.
Ω δειλαζωρος ἐγὼ παρὰ μουνωθεῖσ' ἀγαπητῶ!
Τίς τὴν τλημοσύνην ὄπλος ἰσάζει ἐμήν!
Ω τρὶς ἐγὼ Νύμφων τούτοις ἐν ὄρεσι ταλαίπωρ!
Μισέω δὴ χρονίην ζῶς βιοτὴν μοι ἴδω.
Hæc ait illàcrymans, & dicere plura volebat,
Præpediit nimius sed noua verba dolor:
Semianimisquè cadit; cum qui Pater excipit orsa,
In miseræ fautor vota precantis adest.
Namque vt se patrio longas idiomate dixit
Exosam luces, quas sibi fata sinunt:
Fata nimis pia, quin nimiâ in pietate seuera,
Tempora dum vita dant sibi longa nimis:
Sequè nouas odisse dies, & funera malle,
Quando cum Phyllo *vita perempta suo est:*
Audiit altitonans, atque ex Symmelide *Plantam*
Fecit siluestrem, quæ sola montis amat:
Primanoquè dedit de nomine, amirequè dici;
Quæ Symmelis *erat, sic AMAMELIS ea est.*
Nam Dea si fuerat, poterat bene Iupiter illam
Vertere, dum Diuis ille dat esse viros.
Hoc expertus ego cari post funera nati,
A patre ad Amphrysum cum vir, & exul eram.

At

At quià non certum vobis, dum vixit Oreas,
Num mulier tantùm, num foret illa Dea?
Sive Dea, & Mulier simul esset: Oreades anceps
Quid sint, tam variè turba canora putat:
Exemplumq; suâ tibi dat CASARALTVLA *Nymphâ,*
ÆLIA *quæ* Prisci LÆLIA CRISPIS *erat:*
Quamquè tuo melius dignoscere MONTALBANO
Nemo, quantumuis doctus, adusque potis:
Sic dubia est nona Planta, velut quodammodo nolit
Agnosci, Nymphæ qualis origo fuit.
Sunt hanc qui Sorbum *faciunt, quæ tormina sedat,*
Idaam Vitem dicit hic, ille Pyrum.
Percipe quantum errent; nemq; vt tibi dicere pergam,
Tunc Idaa Pyrus, nec quoque Sorbus eras.
Nec quicquam commune tenet cum Vitibus Ida,
Ni quod in Idao vertice & ista quoque est.
Quam tibi describam, nec enim stirps me latet vlla;
Nam quanam Phœbum planta latere potest?
Surrigit hæc ergo quamplurima lama, recta,
Duraquè virgulta, & cortice tecta nigro.
Sunt folia oblonga haud secus ac quæ Berberis effert,
Quæ firma, & placido pulcra decôre virent.
Inter & hac Racca crebra est fœtura rotunda,
Et nigra, sed quæ sicuti mella sapit.
Hinc & Amelancher IONCQVETVS *dixerit, ille,*
Cui Plantas omnes noscere ego ipse dedi.
REGIA *Sequanicis huic ritè coluntur in Hortis*
LILIA, *quorum omni climate notus odor.*
Ille tibi, OVIDIOq; *tuo testabitur, altis*
Quàm multa in Gauarum Planta sit alta iugis.
Sicut ego solus potero tibi dicere quidnam
Fratribus Ossæis accidit inde noui.
Solus ego siquidem geminorum facta recordor,
Quorum obseruator sedulus ipse fui.

A 5 *Nam*

Nam quis Phylligenûm magè quàm Phyllaeus Apollo
Quæquè tuens, tutor certus habendus erat?
Vix lustrum Comaros *compleràt, maior* Oporax,
Cum duplici his plagâ raptus vterque parens.
Nutriit in filios geminos Ossæa iuuentus,
Sic brumem, ac æstûs edidicêre pati.
Sicquè canes placuêre, & equi, quos arua frequentes
Patris alunt, nemorum sic fera monstra sequi.
Hinc ego Ithyræos utrumque intendere neruos
Edocui & certo vulnere adire feras.
Hicque labor, studiumque fuit commune duorum,
Donec Oporacem *mens vaga abire dedit.*
Namque vbi lanugo per malas aurea serpsit,
Extera visendi pectore serpsit amor.
Hinc Comaro *alipedum, quos Pelion, Ossaque patre*
Pauerat, & Trachyn, prouida cura data est.
Ergo indiuisis vigilat dum censibus ille,
Alter abit gaudens regna videre noua.
Peneus abscedit, cuius me filia torsit,
Longè à me torsit cum fugitiua pedes.
Sic Othrys, sic Oeta patent, sic Phocidis arces,
Et iuga, quæ mecum, dulcis alumne, colis.
Sic Cephisiadas bibit, atque Ismenidas vndas,
Et modulante videt mœnia structa chely.
Mœnia, quæ Frater nostrâ si condidit arte,
Destruxit Mechto barbara Marte Soror.
Hæc tamen, hæc iterum (nec fallax augur Apollo)
Consurgent, Alpes Marte mouente pio.
Scilicet Alpinus cum Iupiter exiget aquos
Cultûs a Nata Cypride, in Aspelia.
Tunc nostrum venerata PETRVM Thebana Iuuentus
Stabit sub sacro Principe fida redux.
Inde & Palladia inuens lustrantur Athenæ,
Ingens Argolica Regia, Larquè Plaga.

Mox

Mox tacitis quæ tunc sacris gaudebat Eleusis,
Et Megara à nostra condita prole subit.
Hinc bimari gradiens Ephyre, Pelopeia visit
Regna, & in Arcadia denique sistit iter.
Cognata hic etenim Pholoes iuga, & oppida scandens,
Hæsit in aspectu virgine montis amans.
PYRENE fuerat nomen: Bebrycia non tam
Bella fuit · specie MELIDA sola refert.
Nympha itidem regnata Pholo per opaca vetusto
Lustra perennatos viuere nata dies.
Obstitit at ceù qui rapuit SYMMELIDA casus,
Nam quam tunc iuueni sustulit alta fuga:
Offendit Satyrus, cui summa libido, CRATÆGVS,
Igne calens visa, quam retinere cupit.
Nec vidit fugitiua, sibi nisi cum prope cursum
Rumperet, undè pauens in latus vrsit iter.
Sed sequitur Satyrus · volat hæc, volat ille; volanti
Sat sunt causa potens hinc Amor, inde Timor.
Sic insectatus pariter Syringa, Pitymque,
Frondes pro Nymphis Pan aditurus, erat.
Sic etiam fugit me cantûs inscia Daphne,
Cùm sano ipsius propes amore forem.
Nec secus ac patrem, cum iam mihi prensa fuisset,
Orauit supplex, vt sibi ferret opem:
Et facta est Laurus; sic & Pholoessa Tonanti,
Cum prope prensa foret, fer pater, inquit, opem.
Fer pater, vrget, opem, vel me mihi tolle, reformans,
Ne monstro instanti præda stupranda cadam.
Ingeminatquè preces; cum, dum iam tangitur, hæret
Cincta repentino mollia membra libro.
In ramos abeunt trepidantia brachia, crines
In frondes; valida stirpe hæsere pedes.
Nam Nympha ex CORME furtiuus Iupiter auctor
Id præstat, Iuno ne mala peius agat.

Quin sua cum sit stirps, ipsam de nomine dici
Dat proprio; hincque Διὸς *dicitur illa* πυρὸς.
Succreuit similis Plantæ, quæ Mespila profert,
Nonnisi quod Cerasum subrubra bacca refert.
Nigra Pyri includit referentia semina semen,
Hinc & nomen habet de IOVE, deque PYRO.
Nec Satyri impunis mansit petulantia. Monstrum
Quippe stupens, monstro vertitur ipse pari.
Pro bifidis pedibus iam serpit plurima radix,
Et cortex hirta pro cute turget iners.
Sic rude villorum nemus, exporrectaque fronte
Germina, sunt Plantæ germina, fronsque noua.
Stat Satyri nomen, nam nunc quoque dicta CRATÆGVS
Arbor, rara genus ceù capriforme fuit.
Fert folia vt Platanus, paruumque, & Sorbile Pomum,
Quo, si tunc fuerant Sorba, *ea* Sorbus *erat.*
Sed fructus ne Sorba *forent dedit vnus OPORAX,*
Per quem vt sit Sorbus *proxima causa data est.*
Namq; superueniens vbi Planta nouella PYRENE est
Iam prope fessus eam per loca iniqua sequi:
Nescius actorum, Satyro suprema querente,
Edidicit geminos quæ noua fata premant.
Indoluit raptos, vt ad hos est raptus, amores,
Et Lignum haud flammis posse calere suis:
Mensque fuit furere in Satyri frondentia membra,
Sed tenuit facinus pœna sat vlta procax.
Hinc & quæ nequyt fixisse suauia Nympha,
Quæ licuit frutici basia vana dedit.
Fatali sed abire loco vt mens optima suasit,
Ladonis properat quà celer vnda fluit.
Baphagus hinc illi Melinans, & aduena terræ
Alpheus Siculæ dulce propinat aquas.
Hicq; videt ripas per amantis fluminis ambas,
Mille frequentantes pascua læta greges:

Mille

Mille greges, quorum custodes alterat ACHRAS
Cui, sicut fratri, subdit Asea lares.
Insidet hac fluuio, nec longè summa Lycai
Culmina stelliferos tangere visa tholos.
Thessalus huc migrans, Regione placente, morari
Constituit, siluis exagitando feras.
Hinc & cum SOBARI aucupio, cumq́ ACHRADE pollens
Cura armentorum, gratus vtriq́ fuit:
Donec Faunigenûm iussu cædenda Licæis,
His capra, & huic forma causa reperta noua est.
Namq́ vbi de gregibus selecta est victima Phœbo,
Vellere candentes vincere nata niues:
Instruitur pompa agrestis, præit alba capella,
Cui Calami, & Pinûs cornua fronde virent.
Pone sequebantur fratresque, sacrique ministri,
Quos & Pastorum longa caterna subit.
Serta gerunt omnes, quæ Pinus, lentaq́ canna
Componant, culti symbola certa Dei.
Edita sic gelidi scandunt Pineta Lycæi,
Cuius inest medio vertice meta via.
Hic specus est Panos, quod montis in intima tendit,
Horrendum inspectu, quodq́ patenter hiat.
Hoc prope monticolæ consurgit Numinis Ara,
Vmbras quam circum plurima Pinus agit.
Iamq́ isthic aderat liturgica turba, nec obstat
Sacro operi, nî quod luceat igne focus.
Ergo latens silicis venis extruditur ardor,
Ignibus & festis fumet vt ara datur.
Intereà malè seruata, & fors territa flammis
Victima se sacris subtrahit, atq́ fugit.
Pastorum celeres hanc insectantur: OPORAX
Anteit, adducta qui modo præses erat.
Sed reducem vt faciant, fugientem frustra sequuntur
Nam de vicina rupe capella cadit.

De-

Delapſa in praeceps agitur, praeruptaq; montis
Per cautes lacera lana, cruorq; natant.
Rem ſic diuinam fruſtrari contigit, vnde
Eſt vt Panigenûm ferueat vſq; furor.
Hinc & Oporaci ſuccenſent: creditur eius
Crimen, quòd ſubita ſit capra rapta fuga.
Vt luat hoc igitur, ſatius duxêre gemelli
Mactanda miſerum ſubſtituiſſe fera.
Sic placare patrem, ſiqua indignatio fortè
Patris erit, ſoboles non bene ſana putat.
Caeca fides fratrum hac: dum factum ad Panos ob iram
In prolem exoſam non male turba rata eſt.
Omnibus inuiſi nam cùm paſtoribus eſſent,
Eſſe quoq; inuiſi non nequière patri.
Damnata hinc mens ipſorum, ſimiliſq; colenti
Victima, Latrator cùm ſatis eſſe queat.
Quin & dum gemini, ne ſacra infecta ſinantur,
Pro capra Oporacem ſacrificare putant:
Atq; iubent ideò reducentem in vincula trudi,
Et ſacram chalybi ſuppoſuiſſe caput:
(Indeq; vt exemplum traherent Buſiridis arae,
Fama fuit caſos ſacra per iſta viros)
Turba fremit, frendetq; iras, muſſatq; tumultus,
Quales commota Doride pontus init.
Machina ſic fratrum dùt patuit, furit acer Oporax,
Proſilienſq; duûm nixibus obſtat atrox,
Ac vt erat propior ſacris altaribus, illinc
Dependens ferrum ſacrificale tulit:
Quiq, praeit, quanto nec praeſtet vabere Phthias
Computat, in primis Achrada ſternit humi.
Non moritur; ſaxadi; quod iecit frater, in ictu
Praepedijt chalybem ne graue cheta foret;
Et ſimul accurrit Sobaris, turbaſq; ſequaces
Nititur in iuuenem verbo animare truci,

Sed

Sed frustrà; nam cum exesum vidêre iacentem
Achrada, *par frater concidat, omnis auet.*
Creditus est etenim Phyllides athere missus,
Vt fratrum fastûs detumuisse daret.
Rupibus hinc Sobarim *fractis petière; coactus*
Terga dare hic, turba se fugiendo rapit.
Saxa volant: miseri tolerata superbia coelo
Tanta fat, haud tandem est digna fauore patrîs.
Dum siquidem hic pressus Patrem inuocat, ille sequendis
Iuuentus Nymphis luxuriosus abest.
Posthabet huic etenim curæ natosque, sacrumque,
Quaq; illas flectat, fistula sola placet.
Intereà qui iam cecidit ferè victima ad aram,
A te, quem voluit victima, Phœbe, fores:
Torpore excusso resilit, turbasq; fugantes
Germanum saxis inspiciendo furit.
Quodq; unum bene præstat, abit, cum fratre paratus
Viuere viuenti, cum moriente mori.
Et sibi quà in lauum breuior via constat eundi
Palantem Sobarim *quò fera turba premit:*
Hàc volat, ex arte marmor carpendo relictum,
Marmor, cui sacræ forma bipennis erat.
Hoc dextram instructus, quò semita desinit illa,
Meligena accurrens impetuosus adest:
Et Phthium offendit, qui tam iam triste securi
Fert Sobari *fatum, nî tueatur* Achras.
Quippe vbi in incautum silicem vibrat iste verendum,
Restituit fratri par pietatis opus.
Quin & Oporaci *vulnus lethale fuisset*
Repressus iaculo nî grauis ictus erat.
Namq; mucronatum lapidem dum torquet in hostem
Achras, *et cubitum præpes arundo ferit.*
A Comaro *it calamus; visurus quippe Lycaa*
Venerat; huc secum spicula nota ferens.

Cer-

Certior & rerum factus, pastore docente,
Fratri opportunam deproperarat opem.
Achrados *arma cadunt, ictu languente lacerto,*
Cognatamq; terit vana securis humum.
Nec lanâ relegit frustratam vulnere petram
Arcas compulsus fratris inire fugam.
Dumq; gradus glomerat, Sobarimq; prope astat
Ipsi aliud Phthy missile tergus obit.
Nec procul vt caderent, hic telo saucius acri,
Ille cito lapidum turbine mersus, erant:
Cùm gemina occurrunt præstantis corpore Nymphæ,
Quæ fratrum sortem collacrymando gemunt.
Achrados *avertit lapsum complexibus* ONCHNE,
Atq; ARIE Sobarin *officiosa levat.*
Insima vicini sunt ambæ numina luci,
Queis fratrum species vsserat alta fibras.
Nec rudis illarum quicquam natura coercet
Spes; nam vel sterili spes in amore virent.
Dat ruditas innata, quibus sunt numina, plantis,
Vt fratrum ruditas ipsa placere queat.
Hinc quantum informes Satyros, turpemq; parentem
Fugerunt, tantum quaq; secuta fatos.
Et, nisi quòd patrio nequeunt discedere monte,
Quolibet hos esset quaq; secuta loco.
Nec tamen hi curant Nympharum vota, precesque,
Sed vitant; adeò rusticitate tument.
Et quoque nunc fugerent, sic mens est improba vtrisq;
Sed lectura nimis longa vigoris obest.
Ergo velint, nolintue cadunt in brachia Nymphis,
Quæ sola immeritos integro amore petunt.
Destitit, hos visis, vlterà sævire iuuentas,
Cui sacrum inspirant numina pulchra metum.
Non vltrà sævire tamen nil profuit, vlla
Cùm tam fausta desinat esse scopus.

Vix

Vix in complexûs etenim cecidêre duarum,
Et quoque complexa est mors properata duos:
Expirant agrestem animam, nil corpore dignam
Tam lepido, & patrem commoriendo cient.
Vt velit vlcisci prolem, si numen in illo est,
Atque scelus mulctet, verba suprema rogant;
Sed procul est surdus, soboli, si forsan adesset,
Conturbaturus vina feretra pater.
Vna duos quos hora tulit, sic abstulit vna
Tam moriendo pares, ac oriendo pares.
Vtraque propterea questûs instaurat Oreas,
Cui pariter nimij sunt Amor, atque Dolor:
Tanto execrantur sceleratam crimine turbam,
Et Fatum incusant illa quod ausa ferae.
At qui Fata regit, quorum moderamine iusto
Quaeque subesse facit, vindicat ista Pater.
Vt siquidem, Ioue disponente, superbia fratrum
Dura nimis, tali funere plexa fuit.
De Nymphis, quas ille olim dignatus Olympo
Esset, sic pœnas ob mala verba tulit.
Quippe, vt dilecti quaque est complexa cadauer,
Planta fit, vno arctans corpora bina libro.
Nec secus ex Herma puero, ac ex deside Carum
Naiade coniunctis Hermaphroditus yt.
Achras, *&* Onchne *illâ clauduntur in Arbore, qua nunc*
Nomina de Graeco fonte priora tenet.
Siluestris *Latio* Pyrus *est, siluestris vterque*
Ceù fuit; hinc ramis plurima spina riget.
Sic ARIE, & SOBARIS, quos forma *appellat* agrestis;
In Plantam coeunt, quâ modo SORBA parit.
Nomen vtrumque diu SORBO cuicunque relictum,
Sed species ARIE denique certa fuit.
Haec prorsus Lauro similis, sed Roboris aequans
Duritiem, est SORBVS, quae iuga Montis amat.

Ger-

Germinat, & fructum profert tardissima, sæpe
Confusa ἀμφιβόλοις, vt vocat Ascra, φύτοις.
Nota Sariphæis tamen est, vbi tam crebro creuit,
Plena nepis habeat nomen vt inde plaga.
Quin stagno, fluuioquè ARIÆ data nomina restant,
Dum Persa dicunt has POLYMALON aquas.
Intractabilitas fratrum, factesquè remansit
Ingustabilibus continuata Pyris.
Et nunc moturis pariter rubor extimo pingit,
Ceù pudeat geminos vsque fuisse rudes.
Sic intercessit qua forma simillima fratres,
Consimiles fructus Planta vtriusque facit.
Imo reuixerunt geminorum in stirpibus Artes.
ACHRAS pascit oues; SORBVS opimat aues.
Inde ONCHNEN ὄις ἀγχὴ & ὄιν quoque nuncupat Auceps,
Est & in Arcadicis vtraque crebra iugis.
Hinc dato Vandalicis SORBORVM Montibus ingens
Vis, populum SORABI nomen inire dedit.
Tunc quoque et à SORBO gens moribus aspera dicta est,
Quam benè signata nomina fixo res!
Non ita in Aemiliâ titulum cùm Castra tulissent
Arbore ab hac, titulus conueniebat eis.
Nam qui se ad Sapim Pagus SORBETVLVS offert,
Claret ob insignes integritate viros.
Sic Vallum Asdrubalis, quod nunc ferè diruit ætas,
Et SORBOLONGVM patria lingua vocat:
Seù det ei nomen Stirps SORBOLONGA, trahatuè,
Nomina præcipua nobilitatis habet.
Hinc volut haud rarò quæ sunt despecta coluntur,
Sæpe vbi succedit vilibus altus honor:
SORBVS item facta est inter celeberrima Plantas,
Cùm celebres tulerint nomen abinde Viri.
SORBOLONGORVM præsignis Gente Metaurus
Non Tiberi Iliadas inuidet, atque Numas.

Mar-

Marte valent, illosq; iuuant Tritonides Artes,
Numinis & nostri deliciosus amor.
Phaacum hinc nostris quà nobiliora Vireta
Ad latus Aemiliæ disposuère viæ:
Me Polycletæo spirare dedère labore,
Inter & Aonidas ludere fonte melos.
Lympharum verio modulantem carmine cœtum
Quotquot conueniunt visere, porta patet.
Teq; huc me versu referens VICTORIVS olim
Inducet, secum si loca adire velis.
Illa suum pluga iactat: ibi iam vagijt infans,
Teq; ibi pro Dirces amne, Metaure, bibi.
Citrà est Paonio gens SORBOLA sanguine creta,
Cuius auis fermè victus in arte fui.
SORBEDIOS Themis, & sine Nomine nota Lycea
Norunt, quà exultans LILIA Parma rigat.
Insubria Hercas quoque SORBELLONA propago
Fert, vbi dat nostrum Pendita TVRRIS opes.
Quin & quod SORBO decus est sublimius; Orbe
Doctior hinc toto nomina cœtus habet.
Est hic SORBONÆ princeps Academia, florens
Ampla vbi Sequanicas Insula findit aquas.
Vix mea sufficerent Tenuis ora canendis,
Nam semper merito metra minora forent.
Nosce hinc quàm iustè ex illis SORBERIVS ingens
CASSINO in pretio est, OVIDIOquè suo.
Nec minor ANZOTI virtus, magniq; PETITI,
Otia scita parans, grandia semper obit.
Doctrina callet *sic ROBERCALLIVS omne*
Robur; *transquè meas it sua fama vias.*
Pallade sic sacra notus *THEVENOTVS vbique est,*
Vt tot, quos nequeo commemorare satis.
Viderat admirans nuperrima monstra iuuentus,
Territaq; indè abitùs forte parabat iter:

Cùm

Cùm reduces gressus (mirum) intentantibus orta
Radices subitò continuère gradum.
Fata malis punire malos assueta, ministros
Vindictæ pœnâ compediêre pari.
Qui mage sauierant, primi radice tenentur,
Nec Phthios potui proripuisse meos.
Hoc tantum indolui; sed quisnam obstare valeret
Fatis? Et Phœbum fata superna mouent.
Serpit OPORACIS lignum per membra, miserquè
Germani celerem frustra frequentat opem.
Namq; hic in auxilium properat dum fratris, eàdem,
Quam premit, hæret humo, stirpe ligante pedes.
Incusat causamquè viæ, fatumquè seuerum,
Sed dat pauca queri, qui tegit ora, frutex.
VNEDO fit Comaros, *dum fit SILVESTRIS* Oporax
MALVS, vt amborum nomina Græca sonant.
Quæ iuuenis tulerat, tot virga spicula fiunt;
Hinc fruticat saculis ARBVTVS apta vagis.
Est eius nemorum, siluestri prædita fructu,
Duxerat vt Comaros *lustra per alta dies.*
Fraga refert Pomum, quod, vt & siluestria Mala,
Purpureum, in fratres nostro ab amore, micat.
Grandior in grandem Plantam succreuit Oporax,
Congenerem Plantæ, MELI decora, tuæ.
Prolis enim interea, nisi fers, hæc casibus horrens,
Pene patrem tactio victa dolore ruit.
Deliquium mortale fuit, nam ferreus illi
Perculit æterna lumina nocte sopor.
Inachus exanimem properato funere natam
Ingemit inspiciens, datquè madere genas.
In dextrum prona residens innititur vrnæ,
Subleuat & squalens dextra bicorne caput.
Ingeminat fletus, laticesquè ijs imbribus auget,
Queis, nisi flumen erat, nunc bene flumen erat.

Nec

Nec tot forte fluit lacrymis, cùm mugijt Io,
Versus & in fluuium decidit ipse throno.
Soluitur in questus tandem mæstissimus Amnis,
Effusasque oculis, questubus aquat aquas.
Deploras semper, seù Rex dicauerit Argos,
Seù flumen, soboli fata sinistra sua:
Seque magis miserum Peneo dicit, eumque
Pra se felicem, sorte premente, vocat.
Nam, cùm Nata fugax humanos exuit artus,
Saltem vndis facta est Planta riganda Patris.
Quod si MELIS erat (quid non ita summa iubetis
Numina?) non fueram sic, ait, ipse miser.
Hoc, ceù cum pulcris, vt nosco, nepotibus actum est,
Mærorem poterat diminuisse meum.
Sed quid, summe Gener, per quem mea Numen adepta est
Io culta Pharo, non simul istud agis?
Dixerat: & votis flexas pater, hic quoque mira
Seminat, in MALVM MELIDA abire iubens.
Quo dedit auspicium quòd ibi mox esset honore
Templorum MELANIS deuenerando Venus.
Stat species generosa, decus stat in Arbore primum,
Quotque rosis Mala, splendida Mala rubent.
Mæsta serenauit Pater Inachus ora, rigansque
Plantam quæ potuit basia fonte dedit.
Hicque fuit gratis ea semper amæna volemus,
Non vbi Pan eius germina fixit humo.
Quippe rudis facta est, & agrestia protulit illic
Poma, rudis cultor Pan vt agrestis erat:
Insectatus enim Nymphas, dum transijt illac,
MELIDIS effigiem nouit & ipse nouaus.
Non tamen id multum curat, cum pergat vbique
Naiadas, & Dryadas sollicitare salax:
At quia Planta placet, plures legit ille stolones,
Quos secum rapiens, antra Lycæa petit.

Appu-

Appulit hac, cum iam Nati, Phthijquè virebant,
Ibat & in Plantas vltima turba querens.
Singultus mæsti casum testantur, at agrè.
Cùm properet facie quisque latère nouâ.
Nec quoque natorum tetigit iactura parentem,
Cùm multos illi multa libido paret.
Displicuit tantùm geminus quòd Oreadas ante
Non vicit, semper frustra secutus eas.
At quoniam fato standum est, premit acta, videtq;
De pastorali crescere plebe nemus.
Diuersa Arboribus species, at migrat in vnum
Malorum *species omnis* agreste genus.
Qua quis corripuit, ne quijt deponere saxa,
Hinc ipsis lignum participasse datum est.
Contracta in varios ea decreuère lapillos,
Quos pro seminibus pleraque Poma gerunt.
Talia cum Prunis sunt Mespila, Zizipha, Corna,
Et tot, quæ longum dinumerare foret.
Dumquè ea complere spectat, cultumquè nouellis
Vmbris non reprobat Pan nigricare iugum:
Respiciens, aliquot videt aduentare colonos,
Quos insueta procul silua stupore trahit.
Cura intercedens pecorum, melioraquè fata
Ferre pigrum dederant montis ad alta gradum.
Non refugit cernì Numen, ferosquè profari
Dignatus, breuibus Monstra stupenda refert:
Et iubet attonitos absoluere festa, sacrisq;
Victima perpetuò non nisi bruta cadat:
Quodq; vnum bene curat, ibi nè sanguine posthac
Audeat humano turba litare, cauet:
Sed memorent qualis facta est mutatio rerum,
Vltoremquè monet pertimuisse Iouem:
Nec quenquam violare velint, ne puniat illos,
Vt transformatos Arcadas, aquus Auus.

At quantùm meminisse Iouis vult vindicis ira,
Tantùm de natis promere verba vetat:
Libatum est ergò, & multis mos floruit annis,
Queis rem nescire gens retinendo dedit.
A priscis ideò nihil est superinde notatum,
Atque hinc, prisca licet, res tibi visa recens:
Hac sunt, qua tibi duntaxat pandenda premebam;
Scirem vbi de Plantis multa canenda tibi:
Hac, cui tot debet, hac primùm subijce nostro
MINOTIO: grata symbola mentis erunt.
Macte animo: ma orà paro, queis Vatis amici
Officijs aliàs gratior esse queas.
Plura tibi referanda manent, vbi largius vndis
Labra Aganippais mergere fata sinent,
Fata sinent etenim, mihi si praecognita credis,
Vatibus optatà te requiete frui:
Carmen Olorinum quàndo tibi SIDVS OLORVM
Influet, Orbis vbi PVNCTA QVATERNA reget.
Texere tunc dabitur sacris Heroibus Ascra
Stemmata, *quæ dudum versibus orsa premis.*
Tunc Melico *poteris BAPTISTA digna profari,*
Et suprà Vates pangere quantus eat.
Et secum sceptroque potens, plectroque MARINVS,
Thespiadum columen, nobilitabit Epos:
Magnanimoq; meus MVSCETTOLA Principe cretus
Dicetur Tragico quàm pede grande sonet.
Ibit & in numeros non crassà Pallade CRASSVS,
Tullius ore, Maro carmine, lege Numa.
Tunc tibi & ARMINIVS, quo non facundior alter
Pulpita sacra terit, per noua metra fluet.
Dumq; hos Parthenope tibi deliget, inclyta magnum
Flora cheli ROMIVM suggeret, atq; REDVM;
Et CVLTELLINVM dio modulamine clarum
Subdet, nec longè Belga BROECKVS erit.

Hic

Hic quoq; tum BONOMVM, PICCINARDVMq; disertos,
Et CVPPELLINVM, CÆSARIVMque canes:
Nec RODVLPHINI stabit procul inde Thalia,
Iandudum POMIS officiosa tuis.
Succedent quotquot tibi, dum restaurat ATHENAS,
APROSII grasshicus suppeditauit amor.
At iam surgit Eos, & nos hinnitibus Æthon
Aduocat; intereà, dulcis alumne, vale.
Dixerat: & species liquidas excessit in auras
Ambrosium latè, nectareumquè fragrans.
Excidit inde sopor, fixèquè hærentia mente
Dicta recantandi serpsit in ima furor.
Qualiacunque ideò sint hæc, tibi, PETRE, vouentur:
Suscipe; fors olim nobiliora dabo.

F I N I S.

Bononiæ, Typis Hæredis Victorij Benatij 1667.
Superiorum permissu.

39 937683